

Subjekt jako model

Chceme-li vypracovat myšlenkový model „subjektu“, musíme především stále počítat s tím, že k tomu nemůžeme použít tradičně zpředměťující pojmovosti, která je schopna určit a vymežit cokoli pouze jako „předmět“, „objekt“. Slovo „subjekt“ dostalo (hlavně přičiněním německé romantické filosofie, i když předpoklady k tomu byly položeny již dříve) zcela nový význam, dokonce v jistém ohledu opačný, než jaký mělo až do té doby: znamená totiž opak objektu, tedy non-objekt (opak předmětu, tedy ne-předmět). To má hned několik závažných důsledků, zejména také pro samo chápání povahy takového „vymezování“ (jak zní tradiční termín, počítající s určením „meze“ resp. „mezí“ jako něčeho určitého a definovatelného). Subjekt však v jednom směru takto vymežitelný není, neboť svou vnitřní (nepředmětnou) stránkou je „zakotven“ v „ryzí nepředmětnosti“ (a to nejen svým počátkem a původem, ale po celou dobu svého aktivního „bytí“). V čem spočívá tato „zakotvenost“? (Pochopitelně jde jen o pomocný termín s metaforickým významem – jakákoli analogie s „kotvou“ a „kotvením“ musí být popírána.)

(Písek, 100905-1.)